

MEIE KODU

Nr. 30 (1015) XIX AASTAKÄIK

Registered at the G.P.O., Sydney, for transmission by post as a newspaper.

NEILJAPAEVAL, 24 juulil, 1969

NÄDALA MÄRKMIK

“VABADUS — MEIE SUURIM ELUVÄÄRTUS”

IKESTATUD RAHVASTE NÄDALA HOOGNE START SYDNEYS

Pühapäev 13. juuli kujunes omaette tähelepanuväärseks neile, kes hindavad vabadust üle kõige ja vabaduse nimel on valmis kõigi leppa- ja abinõudega võitlema kommunisti kui vabaduse surmaväinase vastu. See võitlus New South Walesis osarigis toimub juba neljandat aastat Ikestatud Rahvaste Nädalal raamides ja moodunud pühapäev teondas, et laiale hulka poolhoid kolme kommunistivastase manifestatsiooni vastu suureneb pidevalt. Ühteagu sellega süveneb ka inimeste emotsionaalne kaasaelamine selle vabaduse aate demonstratsioonide. Seda tõendab kujukalt enam kui tuhandest osavõtjast koosnev rongkäik läbi südalinnas ühes pühakuil pärjapaneku tseremooniaga tundmatu sõduri monumentile ja sellele järgnev avakoolsek Sydney rakaaja all-saalis.

Rongkäigu algusena oli väljakuulutatud kell 1.30 p.l. Kuld juba tund enne väljakuulutatud aega olid sajad osavõtjad kohal, tehes ettevalmistusi ürituse kõigekülgeks õnnestumiseks. Rõõmustava nähtena torkas silma, et eesti osavõtjate arv, võrreldes eelmiste aastatega, oli paisunud kolmekordseks. Nii hakkas kümnekonna rahvusrühmi arvukatest liikmetest koosnev rongkäik liikuma tähestikulises järjekorras.

Rongkäigu eel kanti Ikestatud Rahvaste loostung — “Vabadust Ikestatud rahvastele, Julgeolekut Austraaliale!” millele järgnes kahe rahvarühise nooruki poolt kantuna pärg. Uudusena ja matseks hisandina järgnes grupp, koidke osavõtjate rahvaste noortest, samuti rahvarühise, kandes kilpe vastavate rahvusvärvidega. Alles siis sammusid uljalt rahvusrühid oma lipu all. Sini-must-valget lippu kandis pr. E. Mihkelson, eesti-nimetahist pr. T. Kroll ja meie rahvusvärve tutvustav kilpi Juho Looeover. — Kõige ees sammusid kroasid, Neile järgnesid ungari-lased kandes kaht lippu — vana, rebitud lahingulippu, mis pärit Ungari rahvaliku ülestõusuast aastal 1956 ja uhiuut rahvuslippu. Eestlastel olid seokord kolmandas järjekorras. Neile järgnesid lätlaste, leedulaste, poolakad, rumeenlaste, slovakiid ja ukrainalased. Viimati nimetatud rahvusühm oli arvuliselt kõige suurem, nagu tavallist. Suur protsent osavõtjast kandis rahvarühiseid millel, mis äratas tähelepanu igas rühmas juures.

Monumendi juures pidas paivuse ukrainalane Mihail I. Shewer. Vastava sõnavõttega esines ja aetas pärja Ikestatud Rahvaste Nädalal Komitee esimees, parlamendi liige Douglas Darby. Pärjapaneku tseremoonia lõppedes siirduti rongkäigus tagasi rakaotta avakoolsele, kus osavõtjad tervitas nelja lütluga läti meeskoor J. Püisensi juhatusel. Värnatsest esinemistest tundu heatasemeline koor esines ka seekord nauditavalt, hoolimata väikesema arvulisest koostisest.

Avakoolsele pälvis tähelepanu oma osavõtjate arvuga, mis sel aastal määrgatavalt ületas varemaste aastate osavõtjate arvu, koidkudes 800-900 piirides. Sellejuures oli omaette huvitav publiku kaasaelamine kõnelele. Komitee esimees D. Darby kõneldes vabaduse mõistest ja vabaduse tähtsusest inimühiskonnas. “Vabadus moodustab meie elu mõtte. — Vabadus on meie olemasolu väärtus. Vabadus on meie suuremaks saamiseks — meie auks ja uhkuseks!” rõhutas kõneleja ja sellega järgnes spontaanne kiiduvalluste torm...

USA NEEGER-KOMMUNIST Stokley Carmichael, kellele ei antud viisat Prantsusmaale sissesõiduks, ütles ajakirjanikele Alzhirist: “Ühel päeval, ja mitte kauget tulevikut, on neeger ühendriikide president. Katsugu siis veel keegi keegi Prantslase USA-esse viisat saada.”

Sama valmistavat vastukõla äratasid ka Rahvusliku Hiina esindaja dr. Sampson C. Shen'i ja föderaal-minister Wentworth'i kõned.

Nelst esimehe juhtis tähelepanu töisajale, et hiina rahvas enamus on kommunistliku süsteemi vastaseid. Seda teendab see tuhandete põgenike hulk, mis päev-päeua kõrval püüab põgeneda vabasse Hiinasse oma ikestatud kodumaa aladele, kus inimene on muudetud riigi ja kommunistliku partei orjaks. Sellepärast kuuluvad ikestatud rahvaste hulka ka 700 miljonit hiinalast, kes kaotasid oma vabaduse.”

Teistest kõnelejatest ei tundunud demokraatliku töölisraskkonna esindaja Kane olevat oma tavajäse kõnevormis. Samuti jätsid kuulajaskonna külmas kohaliku osariigi minister J.B.M. Fuller. Isiklike tähelepanekuid punasest terrorisüsteemist jutustas raudeidriide tagant vabadusse pääsenud slovaki publikusreaktsiooni viimati mainitud kõnelejaile ei ületanud tavalist, ametlikku viisakust. Pilt muutus aga nagu rõivael, kui kõnetõlki asus hilinenult lohale jõudnud föderaalvalitsuse minister ja kaunasegne ikestatud rahvaste sõber W.C. Wentworth.

“Kommunistid on viimaste aastate jooksul koonandud oma tegevuse Austraalias pörandu alla, kus nad amettingute võtmepositsioonide kaudu jatkavad oma lõhkumistööd Austraalia majanduselus... Need austraallased, kes — kas teadikuid või oma raskeluses toetavad kommuniste nende piisulistes — on oma kodumaa reetjad. Meil tuleb võtta teatavaks, et meil kõigil tuleb võidelda süsteemi vastu, mis püüab hävitada meie ja meie laste tulevikku — ütles kõneleja kokkuvõttekult.

Ühtlasi juhtis ta tähelepanu asjaolule, kui juhmist suhtus Austraalia ajakirjandus kommunisti tegevuse, kui Melbourne'i transporttöölise amettingu juht mõisteti vanggi seaduse rikkimise pärast. Selle asemel, et toetada ametasutust nende võitluses — kehtima pandud seadust austamise suhtes, avaldasid lehed pilte vangimõistet kommunistist C.O. Shea'st ja valasid pisaraid tema “raskse saatuse” puhul. Ja ometi on selle mehe ainsaks eesmärgiks meie elukorra hävitamine ja kommunistliku vigivalitsuse kehtestamine. Aga kas viitas mõni leht ainsagi sõnaga sellele tõsiasjale. — Ei. Lehed laulsid vaid härdat nutulatu vangimõistet seaduserikkujaga puhul, püüdes teha takt mürki. Teie kuulajad, kes tulite kommunistikust põrgust — saate sellest aru, milline oht ähvardab meid kõiki, kui need mehed tulevad võimule!” — rõhutas kõneleja. Tema sirgjooneline mõttekäik võeti kuulajate poolt vastu tormiliste kiiduvallustega.

Inimsoo saavutuste senise edu kroonika si mehe maandumine kuul. Saksa tehnik ja Amerika kapitali koostöö tulemusena astus esmaspäeva 21. juulil kell 12.40 Neil Armstrong kuule, kuigi raketit juba hommikul kell 6.18 kuu tasasel pinnal maandunud oli. 38. a. Neil Armstrong ja tema 39. a. kaaslane Edwin Aldrin, kes raketist lahkus umbes 10. min hiljem, kirjeldasid kuud ilusana, kõneldes tema tujukjas hallist üldimist, igasugu suuruses ja varjundides kaljudest ja krateritest. Saates esimese tervituse maale, teatas Armstrong, et ta on jõudnud sihtkohta ja nimetas seda “Tranquility Base”.

Astronaudid olid hea tervise juures, täitjad nendele pandud ülesandele, ja siirdusid kapselis tagasi pärast raskem kui kahe tunnist tutvumist maailmale lähima planeediga. Kuule paigutati Amerikka Ühendriike tähelipp, kaugnägemis aparaat jne.

Lõuna-Vietnami abipresident marsal Ky ei pea Pariisi rahulihirakimisi enam vajalikuks leides, et nad on kaotanud täiesti oma mõtte. Lõuna — Vietnam ei esindajad on esitanud ühe ettepaneku teise järele, millesed kommunistid kõik on tagasi lükanud.

15. aastat tagasi Genfi sõlmitud lepingu tähtpäeva puhul 20. juulil avaldatud ametlikus teadaandes Lõuna — Vietnam teigi ettepaneku põhja ja lõuna osa ühendamiseks üldiste valimiste teel mõlemis regioonis rahvusvahelise kontrolli all.

Samal ajal saabus Laosse Põhja-Vietnami jõududele täienduseks umbes 9000 partisaani ja rohkem kui 60 tanki. Partisaanid kuuluvad enamasti eriti karastatud Meo sugukonda.

Laose vägede ülemjuht kindral Oudone väitis, et tema mehed on näinud 67-t. N. Liidu valmistatud PT-76 tüüpi tanki liikumas mudastel Muong teedel.

Amerikka Ühendriike Vaikse Ookeani laevastiku ülemjuhataja admiral John J. Hyland viibides pühapäeval Sydney, hoitaks vaba maailma N. Liidu järelt kaasaava võimelise ja kavandusvõimevastiku laiendamise eest. N. Liidu pidevat suurenev mõju Vahe-meres, India ja Vaikses ookeanis on muutumas tõsiseks hädahohuks. Ta avaldas lootust, et Austraalia ja US-Marmas abista Amerikka Ühendriike vägesid neis piirkonnas, mainitud hädahohu pidurdamiseks.

Kiites Austraaliat tema lubaduste täitmisel SEATO raames, admiral heitis teisteles osalistele ette nende kohustete hooletusse jätmist.

Admiral Hyland'i komando alla kuulub 80 miljonit ruutmiili, rohkem kui 500 laeva, 3000 lennukit ja 400 000 meest.

Protest N. Liidu konsulaadi vastu Kalifornias

Eesti Rahvuskomitee Esinduskogu liige Põhja-Kalifornias Heino Jõgis esitas välisministri William P. Rogersile kirjakuul, milles ta avaldas protesti vastu Nevada San Francisco N. Liidu konsulaadi.

N. Liidul oli varem kavatsus avada konsulaat Chicagos, kuid sealne linnapea Daley, kellel on hea vahelkorral, leedulaste ja teiste kommunistivastaste elististe gruppidega Chicagos, deklareeris, et teeb kõlkkvõimaliku nõukogude konsulaadi avamise takistamiseks.

Heino Jõgis, kes on avaldanud rea lugejakirju kohalikes amerikka ajalehtedes ja esines ajakirjajana rahvusgruppide vahelise kommunismivastase koostöö organi loomisel San Francisco piirkonnas, toob välisminister Rogersile ette rea mõjuvaid põhjusi N. Liidu konsulaadi avamise vastu San Francisco. Ta märgib, et nii tema kui ka teist eestlast on aastaid olnud varem nn. Mihailovi komitee ja hiljem teist nimetatud kandra nõukogude luure- ja propagandasutiste märklauks, kelledele saadeti kommunistlikele propagandatruktsid.

Konsulaadi avamine San Francisco es annaks N. Liidu valitsuslele uusi ja soodsamaid võimalusi agendite tööle rakendamiseks, raudeisidriide tagant piirit olevate isikute järele valvami-seks, nende kohta andmise kogumi-seks nendele propagandasutistele, koidu saatmiseks jne. Seega oleks amerikka kodaniku kodu julgeolek ohustatud. VES

Koolsele pidas õigeks ja võitis ühehäälselt vastu järgmise resolutsiooni

1. Paluda ja rõhutada, et Austraalia föderaalvalitsuse esindajad imal võimalikul rahvusvahelisel konverentsil või kokkulekul nõuaskid õiget suhtumist Ikestatud Rahvaste vastu.
2. Et Austraalia föderaalvalitsus kuulutaks ametlikult välja Ikestatud Rahvaste Nädalal nii nagu see kuulutatakse välja Amerikka Ühendriikes.
3. Et N.S.W. osariigi valitsus võtaks õigepärase otsuse, mis alajoo ja kodanikuõpetuse raames Ikestatud Rahvaste küsimuse.

J.V.

Kallist ema ja ustavat koguduse liiget

Helene Schöenberg'i

sünd. 25. aprillil 1894 Hiiumaal
surn. 19. juulil 1969 Sydneys

mälestavad leinas

titula Jutta

ja Eesti Baptisti Kogudus Austraalias

1. Tessalonika 4. 13 & 14

†

Lahkus armas

Õie Georgin

sünd. 8. 11. 1924
surn. 11. 7. 1969

Mälestus jäädav on meile

Hilja Roostoja
Erich Toomingas
Hans Palts

Armast

Endel Brecht'i

mälestavad leinas

V. ja N. Westman
H. Szantyr

Unustamata armast sõpra ja tuttavat

Õie Georgin'i

mälestavad leinas

Laine Oaga
John Remmert

Lahkunud sõpra

Endel Brecht'i

mälestavad leinas

J. Viilup perekonnaga
L. ja W. Davel

Armast

Õie Georgin'i

mälestavad leinas

Flora ja Arvo Austla

Armast sõpra

Endel Brecht'i

mälestavad

A. ja M. Mutli
E. ja I. Vaha

Südamlik kaastunne

Kalev Georgin'ile

tema abikaasa
ja lastele nende ema
kaotuse puhul.

Linda Grigor.

Armast

Kristjan Tults'i

mälestab

Edg. Vester

KIRJANDUSLIKKE UUDISEID

Ilmus Elin Toona romaan "Lotukata"

Kevadhoosaja viimase raamatuna ilmus Lundis juuni keskel Elin Toona uus romaan "Lotukata". See on autori teine raamat pärast suurt tähelepanu äratanud esikteost "Puuinangel". Noor naiskirjanik elab praegu Ameerikas, ta on teinud kaastööd inglise ja ameerika ajakirjadele ning raadiole ja televisioonile. Uus eestikeelne raamat kujutab pagulaslaagris Saksamaal läbi lapsesilmade nähtuna. Selle perspektiivid on tunduvalt teistsugused kui täiskasvanul. Palju ajajärge traagikam ja sügavam astunud rohkelt koomilist koos inimliku soojusega. Lapsesilmade kaudu nähtud inimkojudest kasvavad huvitavad tüübid, mille eripõhjust on ilmekalt ja iseloomustavad. Autor on romaani liisunud rea joonidele, mis annavad kujutlusvoimele liisa. Raamatut võib iseloomustada kui omamoodi Anne Franki eesti keeles.

ROOMA PAAVST väandas hiljuti katoliku pühakute arvu. Väljaandes "Liturgiline aasta" kustutati 64 pühakust, kuna nende kohta puuduvad ajaloolised andmed ja seega näib teaduslikult olevat vaid legendidega. Aastakataloogi jäi siiski alles 4500 pühakut ja märtrit. Suur osa nendest on kohalikud pühakud, keda laiemalt ei tuntu. Näiteks oli ka Leedus rida pühakuid, kelledest mõned nüüd kustutati. Muuhulgas ei loeta enam pühakuks lohetapjat Püha Jüri Itaalias oli rohkelt arvul küllade pühakuid. Naapoli lähedal ühes külas oli pühakuks Püha Filomena, keda tunti ka laiemalt. Püha Filomena tõmbas sinna iga aasta arvukalt turiste, mille tõttu kohapeal tehti head äri. Kaupadega, nagu Püha Filomena vorst, Püha Filomena juust jne. Oli olemas isegi Püha Filomena tapamaja. Kui see pühak nimekirjast kustutati, ütles kohapealne preester ajakirjanikele, et tema kogudus jatkab siiski Filomena rituaale, kuna muidu see kogukond majanduslikult ruineeruks.

TSHEHHIDE PROTEST LAULUS
Bratislavas peetud tshehhi laulupeol toimus ka laulude võistlus, kusjuures esimese auhinna võitis Karel Cernochi ja Pavel Zaki helind. "Mu kodumaa laul". Selle sõnad väljendavad tugevat protesti tshehhi vägistamise pärast, kuigi otseselt N. Venemaad ei mainita. Laulu esitamisel laulupeol tõusis rahvas püsti ja väljendas viis minutit kestva ovatsiooniga poolehoidu protestile. Prahest kumidub, et helindist valmistatakse ka heliplaati, kuid seejuures jäetakse mõned salmid välja. VES

MÄLESTUSMÄRK O. NAHELE
Stokholmis mõeldunud suvel surnud ajakirjanik Oskar Nahe kalmule Stokholmi Metsakalmistul püstitati mustast marmorist mälestusmärk, mis on kaunistatud Kalevipoja viikinglaeva ja rahvusvõõga, kriipsutades sellega alla kadunu rahvuslikku meelt. O. Nahe oli eluajal kirglik rändur ja ta sooritas veel lühikest aega enne surma maailmareisi. Seda kriiputab ka alla tekst "Rändaja, kus on su kodu". Mälestusmärgi valmistas kujor Heino Raudsepp. (EPL)

KIRIKLIKUD TEATED

Eesti Evang. Luteriusu Sydney Jaani koguduse jumalateenistus Cabramatta Anglikani kirikus pühapäeval 27. juulil kell 4 päeval, armulaud, laululehed, koosviibimine.

Jumalateenistus linnakirikus, 90 Gouldern St., pühapäeval 3. augustil kell 4 päeval.
Jumalateenistus Thirimeri eesti kirikus pühapäeval 10. augustil kell 1 päeval.

Õpetaja E. Kivist.

Vene propagandamark okup.
Eesti laulupeoks

N. Vene postivalitsus andis välja okup. Eestis korraldatud laulupeoks P. Lutheni poolt kovandatud margi. See kujutab rahvarõivais naislauljat kandlekujulise laulupeo märgiga. Margi tekst on venekeelne.

"MEIE KODU"

Australian Estonian Weekly
141-143 Campbell St., Sydney, 2010
Telephone 212 2373

Publisher and responsible editor

OSKAR LOIT
Tegev toimetaja k.t.
HILJA LIPPING

Toim.-kolleegium: A. Paus, H. Lipping, ja J. Viidand.

KUULUTUSTE HINNAD: 1 toll ühel veerul kuulutusküljel \$1.50; teatis 50% ja esiküljel 100% kallim. Omaste, töötajate, korteritöötajate ja -pakkumise kuulutused 8 senti sõna. Tänuavaldused, ametiikud teadaanded, üleskutsed minimum \$ 1.50. (Aadressi kuulutused 10 senti rida).

TELLIMISHINNAD: 3 kuud \$1.90, 6 kuud 3.80, aastaks 7.50. Üksiknumbri hind 15 senti.

Printed by Mintis Pty. Ltd.
417 Burwood Rd., Belmore, N.S.W.